

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Erasmus+”

POLIITIKAKUJUNDUSE TÄITMISARUANDE TÕENDID – JUULI 2020

KUIDAS PARANDADA ÕPETAJATELE MÕELDUD KOHANDATAVATE VEEBIKURSUSTE LÕPETAMISE MÄÄRA JA HINDAMIST

PROJEKTI TEACHUP HARIDUSPOLIITIKA
KATSETUSE TULEMUSED

Väljaandja

European Schoolnet
(EUN Partnership AISBL)
Rue de Trèves 61
1040 Brüssel, Belgia
www.europeanschoolnet.org

Autorid

Patricia Wastiau, *European Schoolnet*
Benjamin Hertz, *European Schoolnet*
Katja Engelhardt, *European Schoolnet*

Toimetaja

Roger Blamire, *European Schoolnet*

Kujundus ja DTP:

Jessica Massini, *European Schoolnet*
Andrea Panizza, *European Schoolnet*

Avaldatud juulis 2020

Aruandele viitamine:

European Schoolnet (2020). Kuidas parandada õpetajatele mõeldud kohandatavate veebikursuste lõpetamise määra ja hindamist – projekti TeachUP hariduspoliitika katsetuse tulemused, European Schoolnet, Brüssel

Sellel töö on litsents „CC BY-NC-SA 4.0“. Selle litsentsi koopia on saadaval internetiaadressil creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0

Tänuavaldus

Täname kõiki, kes on andnud oma panuse edukasse TeachUPi hariduspoliitika katsetusse, eriti meie 15 riiklikku partnerit ning paljusid osalenud õpetajaid, õpetajakoolituse üliõpilasi, moderaatoreid ja tugitöötajaid, koordineerija Alexandre Kirchbergerit ning katsetuse viimase etapi abilist Antoine Bilginit. Autorid soovivad eriliselt tunnustada Enrico Rettoret, Davide Azzoliniit ja Sonia Marsadrot FBK-IRVAPPst (Bruno Kessleri sihtasutus, riikliku poliitika hindamise teadusinstituut), kes tagasid, et katsetuses järgiti ranget metoodikat. Nende statistilised analüüsid ja tehtud järeldused võimaldasid jagada tulemusi arusaadavas keeles laiemale üldsusega. Autorid tänavad ka Janet Looneyt (Euroopa haridus- ja sotsiaalpoliitika instituut, EIESP), kes arendas välja hindamisega seotud kontseptuaalse raamistiku ja tulemuste tõlgenduse, ning Karen Triquet (Vrije ülikool Brüsselis), kes lõi isereguleeritud veebiõppega seotud kontseptuaalse raamistiku ja tulemuste tõlgenduse.

SISUKORD

HARIDUSPOLIITIKA PROBLEEMID	4
PEAMISED TULEMUSED	5
OSALUS JA LÕPETAMISMÄÄR.....	5
VASTASTIK- VERSUS EKSPERDIHINDAMINE.....	5
KATSESÜSTEEM JA TULEMUSED.....	6
OSALUSE JA LÕPETAMISMÄÄRA SUURENDAMINE	8
<i>Katsetatud individuaalse toe süsteem.....</i>	8
<i>Mõju hindamise tulemused</i>	10
VASTASTIK- VERSUS EKSPERDIHINDAMINE	13
<i>Hindamismeetod</i>	13
<i>Vastastik- ja eksperdihindamise tulemuste võrdlus</i>	13
<i>Tulemused.....</i>	14
HARIDUSPOLIITIKA ÕPPETUNNID	17

Aruanded, kust leiab üksikasjalikumat teavet

Kõik aruanded saab alla laadida TeachUPi veebisaidilt teachup.eun.org.

- [TeachUPi hindamisaruanne](#)
- [Individaalse toe rakendamine kohandatavatel veebikursustel](#)
- [Vastastik- versus eksperdihindamine. Kuidas rakendada hindamist veebipõhises õpetajakoolituses](#)

Kolm eelmainitud aruannet sisaldavad üksikasjalikku sõnastikku ja bibliograafiat.

- [Riikliku dialoogilabori aruanne](#)
- [Õpetaja muutuv roll ja pädevus: õpetajakoolituse puudused](#) (arutelupõhine uuring ja kirjanduse ülevaade)

HARIDUSPOLIITIKA PROBLEEMID

Õpetajad peavad põhjalikult kohandama oma oskusi ja muutma enda töötavasid, et õpetada õpilastele, kuidas selles üha keerukamas ja ebakindlamas maailmas toime tulla. Paljud haridustöötajad osaleks meelevdi koolitustel, mis aitaks neil luua sellise õpikeskkonna, nagu tänapäeva õpilased vajavad. See on üks peamisi põhjuseid, miks on hädavajalik end pidevalt kutsealaselt arendada ja luua õpetajate põhikoolituses tugev alus edasiseks kutsetegevuseks. Selleleemaline uuring on näidanud, et mõjus õpetajakoolitus hõlmab sageli koostööpõhiseid käsitlusi ja aktiivõpet. Lisaks on selles viidatud, et pidevat kutsealast arengut takistab kaks peamist tegurit: sobivus töögraafikuga ja osalustasu (TALIS 2018). Seepärast on poliitikakujundajad tundnud viimastel aastatel huvi veebikursuste vastu, kus pakutakse pidevaks kutsealaseks arenguks hulgaliselt võimalusi (nt laialt avatud e-õpe, MOOCid), mis sisaldavad koostöö- ja aktiivõpet mõistliku hinnaga ning paindlikul viisil.

Sellistel kohandatavatel veebikoolitustel on ka oma varjukülge: madal lõpetamismäär. Sellel on kaks põhjust: veebiõpe nõuab vähemalt algtasemel digipädevust, et õpikeskkonnas navigeerida, ja võimet õpet ise reguleerida, mis kumbki ei ole endast mõistetav oskus. Õpetajatele

mõeldud kohandatavatel veebikursustel puutub kokku ka hindamismudeli probleemiga, s.t küsimusega, kuidas mõõta osalejate õpiedukust.

TeachUPi hariduspoliitika katsetuse eesmärk oli tegeleda veebikursuste lõpetamise probleemiga, katsetades tugimudelit kohandatavates veebiõppe keskkondades, kus pakuti individuaalset abi õpetajatele ja õpetajakoolituse üliõpilastele, kellel oli kasin digi- ja isereguleeritud õppe pädevus, et neid järele aidata.

Lisaks oli TeachUPi hariduspoliitika katsetuse eesmärk mõista paremini vastastik- ja eksperdihindamise tulemuste erinevusi ning viisi, kuidas õpetajad ja õpetajakoolituse üliõpilased neid käsitlevad ja väärtustavad.

PÕHITULEMUSED

OSALUS JA LÕPETAMISMÄÄR

Individuaalne tugi, mida TeachUPi projektis rakendati, avaldas mõõdetavat ja positiivset mõju registreerunud kutselistele õpetajatele ELi liikmesriikides. Abi saanud kursuslaste lõpetamise tõenäosus oli 42% võrreldes nendega, kellele sellist tuge ei pakutud (32%).

Seevastu Türgi kutselistele õpetajatele ei avaldanud see meetod mingit mõju.

See õpiviis mõjutas neid õpetaja-koolituse üliõpilasi, kellel oli varasem e-õppe kogemus (nt neid, kes olid lõpetanud vähemalt ühe kur-

suse aastas kolme aasta jooksul), ja avaldas kaudset mõju neile (sh õpetajatele), kes olid vähem altid paluma abi kursusel tekkinud probleemide lahendamiseks.

TeachUPi individuaalse toe süsteemil oli kaudne positiivne mõju õpetajate isereguleeritud e-õppe pädevusele. Mida rohkem kursusi õpetajad TeachUPi poliitikakatsetuse raames läbisid, seda paremini suutsid nad seada õpieesmärke ja seda vähem otsisid nad teiste abi e-kursusel tekkinud probleemide lahendamiseks, s.t neist said iseseisvamad õppijad.

VASTASTIK- VERSUS EKSPERDIHINDAMINE

Vastastik- ja eksperdihindamise vahel on teatav kooskõla, kuigi kursusekaaslased andsid üksteisele keskmiselt veidi paremaid hindeid kui eksperdid.

Eri vastastikhindajad andsid ühele ja samale tunnikavale üldiselt sarnaseid hindeid, kuigi need mõneti varieerusid.

Vastastikune tagasiside õpetajate lõputööle ei olnud tavaliselt nii üksikasjalik, sisaldas

vähem parandussoovitusi ja oli veidi positiivsem kui ekspertide antud tagasiside.

Õpetajad üldiselt väärtustasid nii vastastikust kui ka ekspertide tagasisidet ning leidsid, et mõlemad on ühtviisi õiglased ja kasulikud ning täiendavad üksteist.

KATSESÜSTEEM JA TULEMUSED

2017. aastal esitlesid 17 partnerit, sh riigiasutused, alg- ja jätkuõppe pakkujad, hindamisuuringute organisatsioonid, TeachUPi hariduspoliitika katsetust, mida kaasrahastas Euroopa Komisjon programmi „Erasmus+“ 3. põhimeetme „Politiikakatsetus“ kaudu.

TeachUP arendas välja individuaalse toe süsteemi, mis sisaldab e-kirju koos isiklike juhiste ja abipakkumisega, mida kasutati olenevalt osalejate kogemustest ja käitumisest kursusel. Kuna pakutav tugi on loodud kohandatava keskkonna jaoks, pakuti seda sihipäraselt, s.t ainult neile, kes seda kõige rohkem vajasisid, mitte üldkasutatava võimalusena kõigile kursustlastele.

Seda tugisüsteemi kasutati veebikursustel, kus käsitleti nelja õpetamispädevuse valdkonda, mis on seotud õpetaja ja õpilaste muutuva rolliga: kujundav hindamine, individualiseeritud õpe, koostööõpe ja loovõpe. Need teemad valiti välja uuringu alusel, mille olid koostanud õpetaja põhikoolituse ja pideva kutsealase arengu organisatsioonid huvipakkuvatel veebikursuste teemadel, ning kirjanduse põhjal, mis käsitles õpetajate muutuvat rolli eelnimetatud valdkondades.

Iga kursus kestis kolm ja pool nädalat ning hõlmas sissejuhatustkonkreetseesse pedagoogikamõistesse ja selle alusteooriasse, samuti näiteid ja ideid käsitluse praktiliseks rakendamiseks. Iga kursuse lõpus koostasid osalejad tunnikava, mis seostus nende enda õpikontekstiga ja kus sai kasutada kursusel kogutud teadmisi.

Need neli kursust olid saadaval kõigis kümnes TeachUPi riikide keeles. Kursuste õppetöö keskendus praktikale, individuaalsele ja ühisele refleksioonile, teadmiste kogumisele, koostööle, võrgustike loomisele ja arutelule, mida kombineeriti õpetliku sisuga. Kursuste sisu hõlmas eri tüüpi materjale, sh klassivaatlusvideoid, õpetajate ja õpilaste vestlusi, ekraanisalvestusi ning lühikesi praktilisi teadusettekandeid.

Individaalse toe süsteemi katsetati väliuuringutega, kuhu kaasati juhuvalikuga üle 4000 õpetaja ja õpetajakoolituse üliõpilase, kes jagati katse- ja kontrollrühma. Need uuringud tehti kümnes riigis (Austria, Ungari, Kreeka, Eesti, Malta, Leedu, Portugal, Hispaania, Slovakkia, Türgi) ajavahemikus 2018. a oktoobrist 2019. a maini.

KUJUNDAV HINDAMINE

kuidas paremini
mõista õpilaste
õpiprotsesse ja
vastata nende
õpivajadustele

**2. oktoobrist 26.
oktoobrini 2018**

INDIVIDUALISEE- RITUD ÕPE

kuidas võimesta-
da õpilasi oma
õppetöö eest ise
vastutama

**15. jaanuarist 8.
vebruarini 2019**

KOOSTÖÖÕPE

tegevused ja
tööriistad, mis
hõlbustavad
viljakat ja
täendusrikast
koostööd õpilaste
vahel

**26. veebruarist 22.
märtsini 2019**

LOOVÕPE

kuidas saavad
õpilased arendada
loovmõtlemise
oskusi

7. maist 31. maini 2019

JOONIS 1. TEACHUPI KURSUSESARI

Et teha kindlaks, kas vastastikhindamine on veebikursuste jaoks sobiv hindamisviis, võrdles TeachUP vastastik- ja eksperdihinnanguid, mis olid antud 106 juhuvalitud töö kohta TeachUPi kolmandal kursusel, ning nende autoritel paluti täita üks lühiküsimustik.

Analüüsiandmed pärinesid uuringutest ja kursuse platvormilt. Et kvantitatiivset analüüsi rikastada, koguti igas väliuuringute riigis kvalitatiivset tagasisidet, mis saadi peamistelt sidusrühmadelt ja fookusgrupi-

sessioonidelt kolmes õpikojas ehk riiklikes dialoogilaborites.

OSALUSE JA LÕPETAMISMÄÄRA SUURENDAMINE

INDIVIDUAALSE TOE SÜSTEEMI KATSETAMINE

TeachUPi kursustel rakendatud individuaalse toe süsteem pidi toetama neid osalejaid, kes vajasisid abi kõige rohkem ning kes olid suurimas väljalangemisohus, et suurendada kursustel osalemist ja nende lõpetamise määra. Kuna pakutav tugi on loodud kohandatava keskkonna jaoks, pakuti seda sihipäraselt, s.t ainult neile, kes seda kõige rohkem vajasisid, mitte kõigile kursuslastele. Seetõttu kasutati osalejate profiili ja kursuse läbimise andmeid, et teha kindlaks suurimad abi ja individuaalse toe vajajad. Kasutatud käsitlust illustreerib alljärgnev foto:

JOONIS 2. KOHANDATUD INDIVIDUAALNE TUGI

Et mõõta individuaalse toe mõju kursusel osalemisele, võrdles TeachUP omavahel rühma, kellele pakuti abi (katserühm), rühmaga, kes seda ei saanud (kontrollrühm).

Individaalse toe süsteem põhines sekkumiste ideel ja hõlmas päästikuid, mille abil tehti kindlaks need kursuslased, kellele in-

dividuaalset tuge pakkuda (nt veebiõppe kogemuse puudumine). Tugi sisaldas tegevusi, mis olid seotud konkreetse päästikuga (nt e-kiri materjalidega, mis võivad aidata veebikursust läbida, üks ühele videokõne pakumuse, et kursuse liides üheskoos üle vaadata).

Neid e-kirju kohandati olenevalt osaleja profiilist ja õpiedukusest. Päästikud ja vajalikud meetmed tehti kindlaks sekkumise eesmärgi alusel, s.t kas sooviti innustada osalejaid kursust alustama või lõpetama või suurendada nende rahulolu kursusega.

Sekkumistegevusi korraldasid individuaalse toe pakkujad (kogenud õpetajad või õpetajate koolitajad), kelle juhendada oli kõige rohkem sada kursuslast. Need tugitöötajad tegid igal kursusel kindlaksmääratud aegadel kontrollid, et näha,

millised kursuslased vajavad abi. Lisaks said nad vastava tööriista abil näha oma kursuslaste vastuseid alusuuringule, üksikasjalikku osalejate profiili, veendumusi ja usaldustaset.

Katse jaoks loodi kokku üheksa sekkumist. Need põhinesid uuringul, mis näitas,

millised kursulaste omadused või tegevused mõjutavad kursuse lõpetamise tõenäosust. Veelgi enam, sekkumised hõlmasid peamisi elemente õppe ülesehituse ja kursuse ajakava kohta, mis olid õppijatele keerulised ning tõenäoliselt probleemsed, nt isereguleeritud õppe pädevus.

Mõned sekkumised sisaldasid võimalust osaleda üks ühele videoveestluses, osa neist hõlmas aga lihtsalt edasist juhendamist või tagasisidet. Kõiki sekkumisi kasutati ennetavalt ja nende eesmärk oli võimaldada osalejatel vajaduse korral pöörduda tugitöötajate poole, et kursusel edasi jõuda.

SEKKUMINE	PÄÄSTIKUD	EESMÄRK	SÜNDMUSED
1–4	Kursulase profiili teave	Kursuse lõpetamine	3532
5	Käitumine kursuse platvormil – osaleja ei ole alustanud moodulit viis päeva pärast kursuse algust	Kursuse alustamine	3692
6–9	Käitumine kursuse platvormil	Lõpetamine ja rahulolu	718

TABEL 1. SEKKUMISTE ARV VÄLIUURINGUTE AJAL

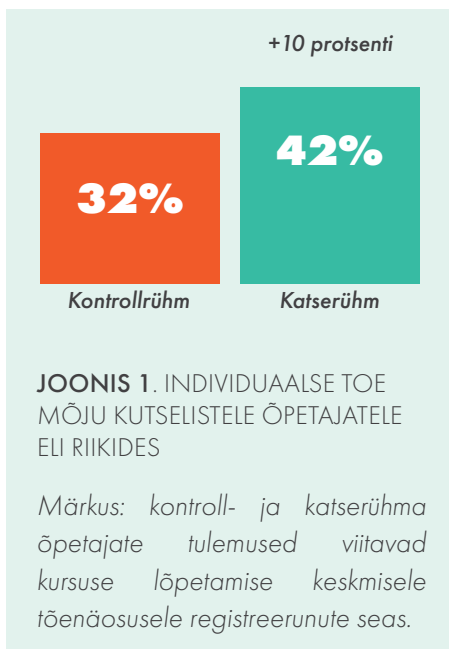
Nende sekkumiste osakaal, mis põhinesid osalejate profiilil ja mida rakendati kursulaste puhul, kes ei olnud alustanud moodulit viis päeva pärast selle avamist, moodustas kõigist sekkumistest 91%, näidates, et aeg kursusele registreerumise ja selle alustamise vahel on uuritud rühma seas kriitiline ning vajab kohandatavate veebikursuste keskkonnas eritähelepanu.

Suurosakursulastest oliväljalangemisosus mitme teguri koosmõjul, nagu kasin varasem e-õppe kogemus, vähene digipädevus või ebapiisav isereguleeritud õppe võime.

Osalejatelt saadi vastus 6%-le kõigist tugitöötajate sekkumistest (kohustust vastata ei olnud). Toepakkumise piiratud kasutamist võib osaliselt selgitada ebatäpnesihtrühmavalik, hoolimata sellest, et seda kohandati väliuuringu jooksul, mis andis sisendandmed uue kursuse jaoks, mille tarvis kasutati varasemaid andmeid, et teha paremini kindlaks need, kes on suurimas väljalangemisohus.

MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Individaalse toe süsteem, mida TeachUPI raames rakendati, avaldas mõõdetavat ja positiivset mõju Eli liikmesriikide registreerunud õpetajatele. Need kursuselased, kes said individuaalset tuge, lõpetasid kursuse 42% tõenäosusega võrreldes 32%ga kontrollrühmas.

Selline üldine mõju põhines kahel meetmel:

- sekkumised, mis rajanesid osalejate profiilil (nt vähene digipädevus, varasemate veebikursuste kogemuse puudumine, kehvad väljajaated kursust lõpetada) ja mis mõjutasid kursuse lõpetamist nende seas, kes olid seda alustanud;
- sekkumised, mis põhinesid sellel, kuidas osalejad kursuse platvormil käituvad (eelkõige sekkumine kursust mittealustanute seas).

Kvalitatiivsed tõendid sihtrühmadelt ning jätkuõpikojad kursuslaste, tugitöötajate, õpetajakoolituse pakkujate ja muude

sidusrühmadega näitasid, et tähtis roll on dünaamilistel teguritel, mis mõjutavad üksteist ja ühtlasi eri osalejaid erineval määral:

- Tunne, et mind jälgitakse – kursuslastele saadetud e-kiri tekitas neis tunde, et neid kontrollitakse ning nende loobumine või ebaedu ei jää märkamata, see motiveeris mõnda osalejat kursust jätkama; teistes osalejates võis see aga tekitada vastupidise mõju. Tunne, et ma pole üksi – mõni osaleja tajus, et kui teda jälgitakse, siis on tal alati abi käepärast, ja see motiveeris neid kursust jätkama. Individuaalne tugi kui vihje või meeldetuletus, et osaleja on unustanud teatavaid asju teha. Individuaalne tugi kui nõuanne – küsimustele ja vajadustele vastamine, eriti nende puhul, kes abipakkumisele vastasid (nt kus ja millal tuleb kursuse töö esitada).

Seevastu Türgi kutselistele õpetajatele ei avaldanud individuaalse toe süsteem mingit mõju. Põhjus võib olla selles, et sealsetel osalenud õpetajatel on erinev profiil võrreldes nende kolleegidega muudes TeachUPi riikides; näiteks oli Türgi õpetajatel vähem e-õppe kogemusi ja väiksema tõenäosusega magistrikraad, nad ootasid rohkem ametlikku tunnustust kursuse lõpetamisel ning olid keskmisest nooremad ja tõenäolisemalt meessoost.

Veelgi enam, erinevused selles, kuidas kursusi Türgis korraldati – moderaator oli iseäranis aktiivne ja kogunud – võis vähendada individuaalse toe mõju.

Individuaalse toe süsteem mõjutas ainult neid õpetajakoolituse üliõpilasi, (kõigis osalevates riikides), kellel oli varasemaid e-õppe kogemusi (nt neid, kes olid lõpetanud vähemalt ühe veebikursuse aastas kolme aasta jooksul); kaudne mõju avaldus (sealhulgas õpetajatele) selles, et pakutud tugi veidi vähendas vajadust kursustel teistelt abi küsida. Seega on õpetajakoolituse üliõpilastel vaja vähemalt minimaalset varasemat e-õppe kogemust, et TeachUPi pakutavast individuaalsest toest kasu saada.

TeachUPis rakendatud individuaalse toe süsteemil oli kaudne positiivne mõju õpetajate isereguleeritud e-õppe pädevusele. Mida rohkem kursusi õpetajad TeachUPi poliitikakatsetuse raames läbisid, seda paremini suutsid nad seada õpieesmärgid ja seda vähem otsisid nad teiste abi e-kursusel tekkinud probleemide lahendamiseks, s.t neist said iseseisvamad õppijad.

Üllatav oli see, et vastus saadi ainult 6%-le kõigist tugitöötajate sekkumistest. Toepakkumise piiratud kasutamist võib osaliselt selgitada ebatäpne sihtrühma valik. See oli teatav probleem esimesel kolmel kursusel, kus abisaajate hulka

arvati paljud need osalejad, kes tegelikult tuge ei vajanud (nt ei olnud suure töönaosusega väljalangemisohus), tuginedes samasuguste profiilide võrdlusele kontrollrühmas. Selle probleemiga tegeldi viimasel kursusel, kus väljalangemisohus õppijad tehti kindlaks eelnevate kursuste andmete alusel. Kuna esimesel kolmel kursusel oli neil, kes olid määratletud abivajajatena, madalam lõpetamismäär kui neil, keda ei peetud abivajajaks, on abivajajate väiksem lõpetanute hulk tähenduslik viimasel kursusel, näidates, et seal oli

sihtrühm valitud täpsemalt. Vestlused sihtrühmadega ja tagasiside tugitöötajatelt tõid esile veel mõned põhjused, mis võisid vähendada pakutud toe kasutamist: näiteks e-kirjade kasutamise piirangud osalejatele abikäe ulatamisel, osalejate vähene kogemus veebikeskkondade ja üks ühele sessioonide kasutamisel, samuti võis tugitöötajate saadetud sõnumites jääda vajaka individuaalsusest.

VASTASTIK- VERSUS EKSPERDIHINDAMINE

HINDAMISVIIS

Et teha kindlaks, kas vastastikhindamine on sobiv viis hindamaks õpisaavutusi kohandatavatel õpetajate veebikursustel ja asjakohane alternatiiv eksperdihindamisele, võrreldi omavahel vastastikku ja ekspertide antud hinnanguid kursuse lõputöödele.

Lühikeses küsitluses paluti juhuvalitud tunnikavade autoritel anda üldine hinnang sellele, kuidas nende õppetöö kursusel edenes ning kui õiglased ja kasulikud olid kursusel kasutatud eri hindamisviisid, s.o enesehindamine (valikuline) ning vastastik- ja eksperdihindamine. Küsitlusele vastas 71 tunnikava autorit.

Lisaks korraldati veebivestlused eksperthindajatega Eestis, Ungaris, Hispaanias ja Portugalis, et küsida nende arvamust tunnikavade ja hindamisprotsessi kohta.

VASTASTIK- JA EKSPERDIHINDAMISE TULEMUSTE VÕRDLU

Omavahel võrreldi 106 juhuvalitud tunnikava vastastik- ja eksperdihinnangut. Need tunnikavad olid esitanud TeachUPi koostööõppe teemalisel kursusel osalejad oma lõputööna (veebruarist märtsini 2019). Nii vastastik- kui ka eksperthindajad kasutasid samu hindamisvorme ja -malle

ning andsid töödele numbrilisi hindeid kaheksas kategoorias ja lisaks kvalitatiivset tagasisidet.

VASTASTIK- JA EKSPERTHINDAJATE HINDAMISVORM

Hindamisvorm sisaldas kvaliteetse tunnikava kaheksat kategooriat:

1. koostööks vajalik klassikultuur;
2. õpilaste agentsuse suurendamise meetodid;
3. tõhusad koostöötegurid;
4. koostööõppe hindamine;
5. koostööõppe tööriistad;
6. kooskõla õpieesmärkidega;
7. tegevuste mitmekesisus;
8. individuaalse ja rühmatöö tasakaal.

Igas kategoorias sai anda hindeid skaalal 1 (*tunnikava vajab veel palju tööd selles valdkonnas*) kuni 4 (*tunnikava on oma valdkonnas suurepärane*); iga tasandi kohta oli saadaval kirjeldus.

Lisaks oli toodud hea tava näide kvalitatiivse tagasiside kohta.

Selle võrdluse eesmärk oli hinnata antud hinnete usaldusväärsust, nt kas ekspert- ja vastastikhindajate (iga tunnikava hindas kuni kolm vastastikhindajat) tulemused olid oma rühmas ja rühmade võrdluses

kooskõlas ning kui kvaliteetne ja kasulik see tagasiside oli.

Statistilise analüüsiga võrreldi nii hindamistulemusi kui ka ekspert- ja

ET VÕRRELDA HINDAMISTULEMUSTE USALDUSVÄÄRSUST:	ET HINNATA TAGASISIDekommentaaride Kasulikkust ja Kvaliteeti, Käsitleti Analüüsis:
<ul style="list-style-type: none"> Kõigepealt arutati iga hindamiskategooria (kokku kaheksa) keskmine tulemus. Seejärel leiti kolleegidelt saadud keskmised tunnikava tulemused. Lõpuks arutati üldised keskmised tulemused, mis olid saadud kõigilt vastastik- ja eksperdihindamises osalejatelt, ning võrreldi neid omavahel. 	<ul style="list-style-type: none"> nende üldine toon; nende pikkus; nende konstruktiivsus (nt kas pakuti konkreetseid parandussoovitusi); <p>Üldiselt eeldati, et tagasiside, mis oli teatava pikkusega, positiivse tooniga ja konstruktiivne (sisaldas konkreetseid parandussoovitusi), oli selle adreessidile tõenäoliselt kasulik.</p>

vastastikhindajate antud kvalitatiivset tagasisidet.

TULEMUSED

- Vastastik- ja eksperthindajate hinnangud on omavahel kooskõlas.**

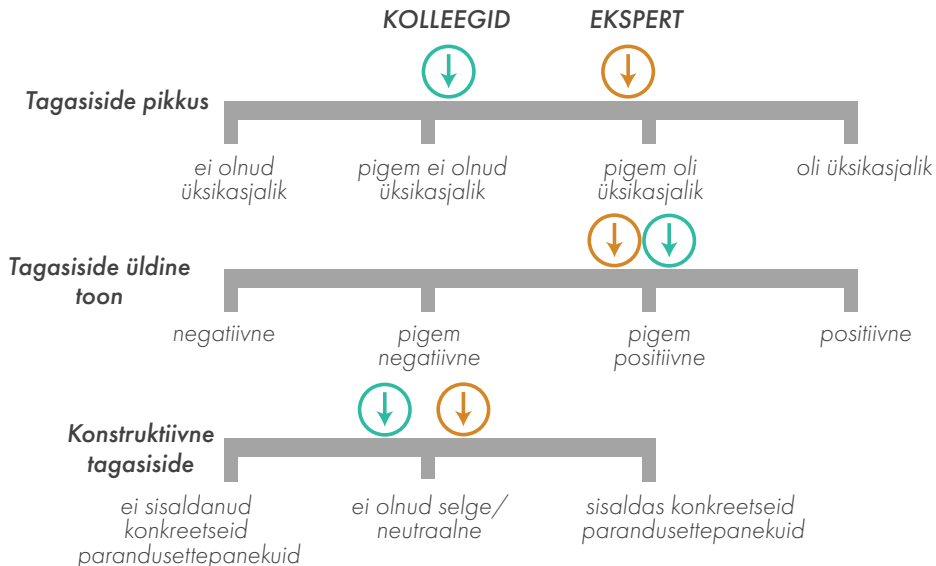
- Kuigi mõlemad liiki hinnangud olid väga head, olid vastastikhindajate hinnangud siiski läbivalt paremad kui ekspertide omad, seda nii kogu hindamisvormi arvestuses kui ka kõigis kaheksas kategoorias. Vastastikhindajate keskmine hinne oli 3,6 ja ekspertidel 3,2

(4st). Seda tulemust toetavad eelnevad uurimistulemused.

- See väike, kuid oluline erinevus on märgatavam, kui eksperdid andsid kehvemaid hindeid, eriti õpetajakoolituse üliõpilaste tunnikavade puhul.
- Seda erinevust võib selgitada asjaoluga, et ekspertidel on suuremad ootused, kuna neil on rohkem teadmisi, vastastikhindajad seevastu tunnevad end teemas ebakindlamalt ja soovivad olla toetavad ning neil jääb vajaka hindamiskultuurist.

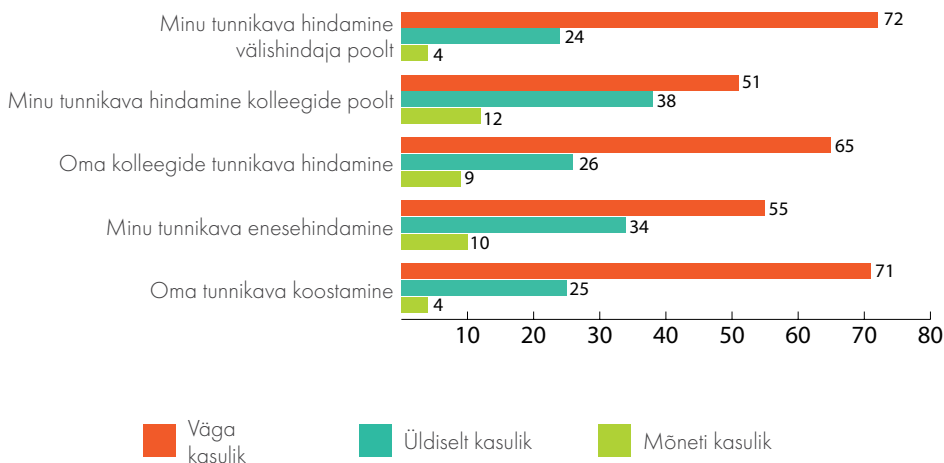
• **Vastastikhindajate tagasiside oli ekspertidega võrreldes tavaliselt vähem üksikasjalik ja konstruktiivne ning veidi positiivsema tooniga.**

- Ekspertide tagasiside sisaldas konkreetsemaid parandussoovitusi ja oli pikem, mis oli ilmselt tingitud sellest, et neil on tänu samalaadsele igapäevatööle rohkem kogemusi ning nad tunnevad end selles valdkonnas vilunult (lisaks asjaolu, et nad on sõlminud TeachUPiga vastava lepingu).

JOONIS 3. KOLLEEGIDE JA EKSPERTIDE KVALITATIIVSE TAGASISIDE OMADUSED ÕPETAJATE TUNNIKAVADE HINDAMISEL

- **Eri vastastikhindajate hinnangud sama õpetaja tunnikavale olid üldiselt kooskõlas**, kuigi esines mõningast varieeruvust.
- **Nii vastastik- kui ka eksperthindajate hinnanguid peeti harilikult kasulikuks ja õiglaseks**, kuid rohkem nõustuti vastastikhindajate arvamusega.
 - Kui aga küsiti eraldi TeachUPi hindamisviiside kasulikkuse kohta, leidis 72% vastanutest, et eksperdihindamine on väga kasulik, ja vaid 51% arvas, et vastastikhindamine on väga kasulik. Huvitav on tõdeda, et 65% vastanutest pidas oma kursusekaaslaste tunnikavade hindamist väga kasulikuks.
 - Vastused küsimustele üldise kasulikkuse ja tõenäolise osalemise kohta tulevastel kursustel ei näidanud selgelt, kas eelistatakse eksperdi- või vastastikhindamist.

JOONIS 2. ÕPETAJATE HULK PROTSENTIDES, KES LEIDSID, ET SAADUD ÜLDINE HINNANG OLI NEILE ÕPPETÖÖS KASULIK

HARIDUSPOLIITIKA ÕPPETUNNID

TeachUPi katsetus näitas, et on võimalik parandada õpetajate osalust kohandatavatel veebikursustel ja nende lõpetamise määra, kui kasutada toetavat taristut, mis pakub õppijatele individuaalset tuge viisil, mida sobib kasutada suure hulga osalejate puhul. See tulemus annab viis võimalust tugipoliitika elluviimiseks¹.

1. Koguge teatavaid andmeid osalejate kohta, et teha kindlaks abivajajad

TeachUPi katsetuses oli vähemalt kaks andmeallikat, mida on lihtne üle võtta: kohustuslik registreerimiseelne uuring ning platvormi andmed moodulite läbimise kohta. Selline andmete kasutus eeldab, et andmed ei ole anonüümsed, mistõttu tuleb arvestada andmekaitsepõhimõtteid.

Ilma põhjalikuma uurimiseta on raske täpselt soovitada, mis andmeid tuleks hankida, et saada võimalikult sobiv sihtrühm. Näiteks TeachUPi kaudu kogutud andmed isereguleeritud õppe pädevuse ja e-õppe veendumuste

kohta, mis on kirjanduse järgi väljalangemise määravad tegurid, ei olnud ammendavad tõendid.

2. Aidake neid, kes pole kursust alustanud

TeachUPi katsetuses tõestati, et tegelemine nendega, kes pole kursust veel alustanud, avaldab osalemisele olulist mõju. Seetõttu tasub leida viise, kuidas nendega ühendust võtta.

3. Aidake uusi e-õppega liitujaid

Abi uutele liitujatele – teaduskirjanduses kui väljalangemist ennetav tegur – avaldas TeachUPi katsetuses positiivset mõju. Seega tuleks uutele e-õppega liitujatele piisavalt tähelepanu pöörata, sest see suurendab nii osalust kui ka lõpetajate hulka.

¹ *Lisateavet ja arutelu selle osa tulemuste kohta, samuti TeachUPis kasutatava individuaalse toe kohandatavuse ja kulutõhususe kohta leiab aruandest „[Individaalse toe rakendamine kohandatavatel veebikursustel](#)“*

4. Tekitage osalejates tunne, et neid jälgitakse

Katsetuses osalejates tekitati tunne, et neid jälgitakse, s.t nende tegevust kontrollitakse või neil on alati abi käepärast. On tõenäoline, et need kaks tundmust, mis sarnanevad ühiskondliku kontrolli ja silmast silma toega, avaldasid osalejatele mingit mõju. TeachUPi katsetuses kasutati sellise tunde tekitamiseks ennetavaid individuaalseid sõnumeid, kuid ka muud samalaadsed meetmed võivad osutudakasulikuks. Et vältida negatiivset reaktsiooni, peab isikuandmete kasutamine olema tasakaalus andmekaitsepõhimõtetega.

5. Kaaluge masinapõhiste tugisüsteemide kasutamist

Kuigi pole kindel, kas masinapõhised süsteemid suudaksid toimida sama dünaamiliselt, et avaldada soovitud mõju, ei ole kahtlustki, et näiteks robotid saaksid üle võtta mõningad katsetatud protsesside osad. See oleks eriti asjakohane abi vastuvõtu suurendamisel. Kombinatsioon masinapõhistest süsteemidest, mis vastutavad ennetavate individuaalsete sõnumite väljasaatmise eest, ja tugitöötajatest, kes koguvad osalejatelt vastuseid ja korraldavad

toe pakkumist, võib olla tõhus viis individuaalse toe pakkumiseks.

Lisaks eespool nimetatud viiele tugimeetmele saaks tulevastest katsetustes uurida eri tugimehhanismide mõju laialt avatud e-õppes (nt MOOCid) osalemisele ja selle lõpetamisele. Tõepoolest, käesolevaga katsetati TeachUPi individuaalse toe süsteemi sisu, mitte aga seda laadi abipakkumise protsessi. Individuaalsem lähenemine, kus arvestatakse osalejate eelistusi toe kättesaadavusviiside kohta ja antakse neile rohkem valikuvõimalusi, võib olla veelgi tõhusam. Selleks oleks vaja küsida osalejatelt enne kursuse algust, millist tuge nad sooviksid saada, ja kohandada kursusel pakutavat abi igauhe eelistuste järgi.

Kuigi vastastikhindamine ei olnud hariduspoliitika katsetuse keskmes ja seda hinnati teistsugusel meetodil, oli see väga kasulik võimalus TeachUPi õpetajatele ja õpetajakoolituse üliõpilastele mõeldud kohandatavatel veebikursustel. Saadud tulemused eeldavad allpool toodud poliitikalikuid, tagamaks, et toetavad tingimused on täidetud:

- **Hindamiskultuuri edendamine**, s.t hindamine on aktiivse õpiprotsessi loomulik osa, kus õppijad (õpetajad või õpetajakoolituse üliõpilased) jagavad oma vastutust õppetöö eest

ning on pädevad saadud hinnangutest õppima, nt analüüsides tagasisidest saadavat kasu ja jättes olulise edaspidiseks meelde, ning ka teisi hindama, tagades, et hinnang on tasakaalukas ning sõnastatud viisil, mis toetab õpet ja motivatsiooni end pidevalt arendada. Selle kultuuri üks osa on eri hindamisviiside (vastastik-, enese-, kujundav ja kokkuvõtlik hindamine), nende eesmärgi ja oodatava kasu mõistmine, mis võib vähendada lõhet ekspert- ja algajate hindajate vahel (käesolevas näites oli enamik vastastikhindamisse kaasatud õpetajaid oma kolleegide hindamises, kuigi nad on vilunud õpilaste hindamises. Kohandatavates veebiõppekeskkondades saab seda kultuuri edendada järgmiselt:

- koolitada ja juhendada kursuslasi selles, kuidas tagasisidet anda ja saada, tuues näiteid eksperditagasiside kohta ning rõhutades tõhusa tagasiside peamisi omadusi, nagu õigeaegsus, märkuste konstruktiivsus ja toon, üksikasjalikud ja asjakohased parandussoovitused jms;
- esitada tõendeid, mis toovad selgelt esile kasu, mida kolleegide hindamine hindajale annab, ja uurimistulemusi tõ-

husa tagasisidestamise kohta, mida saab kasutada ka oma igapäevatoos õpilaste õpetamisel.

• **Tuleksluuavastastikhindamise kvaliteediraamistik**

Õpetajatele mõeldud kohandatavate veebikursuste jaoks, et see hindamisviis oleks usaldusväärne võimalus hinnata ja tõendada õpetajate edasijõudmist. Hästi koostatud raamistik on tähtis tegur asjakohaste ja tõhusate hindamisprotsessi, -vahendite ja -juhiste loomises. Seda raamistikku peaks kursuslastele tutvustama ja selgitama, et kõik saaksid seda ühtviisi kasutada.

- Selle tulemusena saavutatakse usaldusväärne vastastikhindamine. Hinnangud, mis vastastikhindajad TeachUPis andsid, olid eksperdihinnangutega üldjuhul kooskõlas (näidates selle hindamisviisi usaldusväärsust). Seega on väga oluline pakkuda hästi koostatud hindamistööriista (ühtset vormi), kus on selged standardid ja kriteeriumid koos kirjelduste ja näidistega eri tegevustasandite kohta, nii et kõik vajalikud aspektid on koondatud kvaliteetselt loodud raamistikku.

- Veebikursustel kasutatava vastastikhindamise usaldusväärsus onoleb väga palju hindamisprotsesside, -vahendite ja -juhiste kvaliteedist. Seega lihtsustab korralik raamistik selliste kursuste akrediteerimist.

- **Loo selline hindamiskäsitlus, mis arvestab kursuste eesmärki, fookust ja ulatust.**

Tulemused näitavad, et nii vastastikku ka eksperdihindamisel on osalejate jaoks oma eelised ja nad täiendavad üksteist. Veebikursuste pakkujad, kes kasutavad ainult üht hindamisviisi, võiksid leida võimalusi kombineerida mõlemat tüüpi hindamismeetodeid.

TeachUPi kontekstis täitis vastastikhindamine osalejate õppe valideerimise ülesannet, kuid ühtlasi hõlbustas kogukonna loomist ja erialast kogemusvahetust ning aitas tundma õppida

hindamisprotsesse, mida nad saavad oma töös edaspidi kasutada. Neid eesmärke on raske üksnes eksperdihindamise abil täita. Veebikursustel, kus tutvustatakse uut keerukat sisu või tegevust, võib siiski olla kasu eksperdihindamise mõnest aspektist. Kuna eksperdihindamist on raske ja tõenäoliselt kulukas kohandatavas kontekstis rakendada, võiks seda hindamisviisi pakkuda tasuta eest lisavõimalusena vastastikhindamise kõrval neile osalejatele, kes soovivad saada oma tööle konstruktiivsemat ja sisukamat kvalitaativset tagasisidet.

PROJEKTI KOORDINAATOR

www.europeanschoolnet.org

BELGIA

TEADUSASUTUS

IRVAPP
RESEARCH INSTITUTE FOR
THE EVALUATION OF PUBLIC POLICIES

irvapp.fbk.eu

Itaalia

PARTNERID

irvapp.fbk.eu

Austria

hitsa.ee

Eesti

cti.gr

Kreeka

oktatas.hu

Ungari

VYTAUTO
DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

leu.lt

Leedu

nsa.smm.lt

Leedu

education.gov.mt

Malta

cfaecentro-oeste.pt

Portugal

EDUCAÇÃO

dge.mec.pt

Portugal

Universidade do Minho

uminho.pt

Portugal

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

mpc-edu.sk

Slovakkia

uniza.sk

Slovakkia

educalab.es

Hispaania

yegitek.meb.gov.tr

Türki

gtcs.org.uk

Ühendkuningriik

www.teachup.eun.org

[#TeachUP_eu](https://twitter.com/TeachUP_eu)

[groups/TeachUP.experimentation](https://www.facebook.com/groups/TeachUP.experimentation)

teachup@eun.org

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Erasmus+”

Asjaolu, et Euroopa Komisjon on toetanud selle väljaande ilmumist, ei tähenda, et ta nõustub selle sisuga, vaid see väljaanne kajastab üksnes selle autorite vaateid ning komisjoni ei saa pidada vastutavaks selles väljaandes sisalduva teabe mistahes kasutamise eest.